

Waldorfpedagogiskt masterstudium

Kunskap på forskningsnivå - internationellt nätverk - individuell utvecklingsmöjlighet

Arve Mathisen, Jorun Barane, Caroline Bratt, Bo Dahlin och Aksel Hugo

Hösten 2011 började den sjunde kullen masterstudenter vid Rudolf Steinerhøyskolen i Norge¹. I mitten av september träffades för första gången tretton nya studenter och högskolans lärare för ett högtidligt öppnande av läsåret. Luften är fylld av många känslor vid ett sådant tillfälle, då människor från bokstavigt talat alla världens hörn, tillsammans ska påbörja ett genomgripande studium. Såväl lärare som studenter kommer med en viss spänning och förväntan, med

frågan, hur kommer detta att bli? Tre veckors intensiv samvaro med undervisning, övningar, studiegrupper och individuellt arbete väntar oss. Och så sker i år, liksom tidigare år, det fantastiska. Inom bara några få timmar uppstår en nästan överraskande förtrolighet i gruppen. Snart har det skapats en studentgemenskap där alla deltar engagerat. Frön till ny vänskap är sådda. God mat, spännande människomöten, nya kunskaper och hårt arbete kommer att fylla dessa tre veckor. Skratt och allvar blandas om vartannat redan från första dagen.

En internationell studiemiljö

Studentgruppen består av deltagare från åtta länder och tre kontinenter, något som ger oanade perspektiv i filosofiska samtal och gruppövningar. Studenterna har tre års studier framför sig och kommer, om allt går planenligt, att presentera sina färdiga masteruppsatser våren 2014. Innan dess ska de ha tillbringat tolv kursveckor tillsammans fördelade på sex tillfällen eller i det vi kallar moduler.

¹ Se www.rshoyskolen.no/master

Det visar sig snart vilka konstnärliga bidrag som kommer att bli en del av de artistiska övningarna – 'artistic breathing' – och även i gruppens samvaro under kvällar och helger. I årets grupp ljöd det snart av irländsk folkmusik, afrikanska trummor, engelska visor och hardangerfela. Musiken sprider glädje och bidrar till att skapa identitet i en grupp.

Rudolf Steinerhøyskolens masterprogram äger rum i

Vidaråsen Landsby, ett camphill, som ligger söder om Tønsberg, ungefär två timmars resa från Oslo. Vidaråsen skapar en god inramning för studierna, både på grund av sin vackra natur och genom det kulturella liv som masterstudenterna är inbjudna att delta i. Här lär vi känna inte bara byborna med sina olika speciella behov utan också den internationella kretsen av medarbetare. Vi har deltagit i konserter, årstidshögtider och begravning, samtidigt som vi i de dagliga lektionerna har fördjupat oss i teoriernas och forskningens idévärldar.

De flesta studenterna arbetar vid sidan av studierna, som är i 2/3 takt. För många av studenterna är det därför av stor betydelse att kunna tillbringa de tolv modulveckorna borta från hemmalivets förpliktelser. Det ger möjlighet att fördjupa det egna arbetet och öva sig i den svåra konsten att läsa och skriva akademiska texter.

Arbetsformer och innehåll

Dagen är upplagd så att studenterna direkt efter frukost samlas i mindre grupper för att samtala om och reflektera över dagens föreläsningstema en halvtimme. Detta skärper uppmärksamheten och studenternas erfarenheter och synpunkter lyfts fram redan innan föreläsningen börjar. De två påföljande timmarna ges det fördjupande

föreläsningar på olika teman, från pedagogisk teori till forskningsmetodik. Föreläsarna kommer från såväl Norge som från andra länder. Bland annat har vi ett nära samarbete med Alanus Hochschule i Tyskland som också erbjuder en tyskspråkig version av Rudolf Steinerhøyskolens masterprogram, den så kallade 'Oslo-mastern'². Efter föreläsningen leder studenterna en konstnärlig lektion, ofta med musik och rörelse. Därefter följer olika övningar som är relaterade till undervisningen. Dessa övningar görs både i grupper och individuellt och har till syfte att fördjupa och konkretisera det mer teoretiska ämnesinnehållet. Till exempel

har vi arbetat med ett projekt om lärande som tog sin utgångspunkt i att studenterna skrev ned en betydelsefull och lärorik erfarenhet. I samtal och i egen skriftlig reflektion var uppgiften att förstå och analysera denna erfarenhet av lärande genom gruppens reflektioner och utifrån relevant pedagogisk forskning hämtad från kurslitteraturen. Som i nästan all pedagogisk forskning var utfordringen

² <http://www.alanus.edu/studium-paedagogik-master-education-praxisforschung.html>. Vi samarbetar också med bland andra WLH i Sverige og Crossfields Institute ock Ruskin Mill Educational Trust i England.

att förena erfarenheter och idéer och genom det skapa ny förståelse och kunskap. Vid slutet av dagen samlas man i mindre grupper för att läsa och diskutera artiklar och andra texter från litteraturlistan.

Under dessa tolv gemensamma modurveckor, läggs grunden för att den enskilda studenten ska kunna genomföra ett självständigt forskningsprojekt i form av en masteruppsats. Den första modulen ger en generell introduktion till viktiga teman som kunskap, lärande och undervisning. I de följande

modulerna förmedlas och övas systematiskt de kunskaper och förmågor som en nybörjare i pedagogisk forskning behöver i sitt forskningsarbete. Här får man möta ett spektrum av forskningsmetoder, från intervjuer och observation till textanalys.

Fenomenologiska, såväl som 'postmoderna' metoder behandlas bland

många andra. Målet är att studenterna ska ha en bred orientering inom dagsaktuell pedagogisk forskning, pedagogiskt tänkande och forskningspraxis. Mellan modurveckorna har studenterna skriftliga uppgifter som kräver individuell bearbetning och fördjupning av viktiga teman från föreläsningar och övningar. Dessa uppgifter får muntliga och skriftliga omdömen från lärarna, för att studenten ska få en klar bild av starka och svaga sidor i de inlämnade texterna. All undervisning och alla samtal sker på engelska, men de skriftliga uppgifterna kan skrivas på norska, svenska, danska, tyska eller engelska. I masterprogrammet används en digital lärplattform³ där större delen av kurslitteraturen och föreläsarnas presentationer finns att tillgå, och där också alla skriftliga uppgifter ska läggas in.

Att fördjupa och formulera sina egna erfarenheter

Studenterna inbjuds till att formulera sina individuella forskningsfrågor utifrån egna intresseområden och erfarenheter. Det handlar ofta om att fördjupa ett tema ur yrkeslivet. Efter att ha arbetat, kanske i många år, som till exempel musiklärare, skolläda, socialpedagog eller med skolträdgård, kan ett masterstudium vara en unik möjlighet att fördjupa sina kunskaper och förmågor och dela med sig av dem till andra. Att skriva en masteruppsats handlar om att upparbeta en mångsidig kompetens. En viktig del av masterstudiet är att lära sig att mästra ett språk – en fackterminologi. Det handlar om att göra

³ www.rsuclearn.com

egna erfarenheter, reflektioner och forskning kommunicerbar inom det stora pedagogiska forskningsfältet. Att känna sig trygg i att kunna uttrycka sig skriftligt och muntligt på ett uppdaterat och adekvat sätt är en viktig förutsättning för att kunna bidra till pedagogisk utveckling inom olika skolformer och ämnesområden. Med en mastergrad i pedagogik kan du bidra i den viktiga utvecklingen av en praxisbaserad pedagogisk forskningskultur. Flera av studenterna har efter avslutad masterexamen gått vidare till doktorsstudier. Masterprogrammet vänder sig till lärare, förskollärare, speciallärare och socialpedagoger i och utanför waldorfpedagogiska verksamheter, liksom till andra med relevant pedagogisk utbildning och erfarenhet.

Att utvecklas som vuxen

En annan, och för många kanske den viktigaste, 'kompetensen' som kan växa fram i ett masterarbete gäller den egna utvecklingen i ett vidare perspektiv. Flera av studenterna har beskrivit hur masterstudierna har gett dem betydelsefulla nya kunskaper, men också hur studierna har skapat nya livskrafter och förnyad

inspiration långt utöver det yrkesmässiga. Studierna bidrar till nya former för självkänedom. Som vuxen masterstudent erfar många hur de plötsligt står på okänd mark. Då uppstår en ny sårbarhet – vi har själva minnen av ”att bli som barn på nytt”. Det kan vara utmanande att till viss del känna sig som en vilsen student, samtidigt som man har känslan av att vara mästare inom sitt yrke.

För en pedagog är omsorgen om den egna utvecklingen mer än en personlig angelägenhet. Ansvar för att leda och stödja andras utveckling hänger intimt ihop med att ansvara för att våga gå in i egna utvecklingsprocesser. Förmågan att följa och inspirera barn, unga eller vuxna är ofta knuten till att läraren själv befinner sig i utveckling. För att bistå andra är det bra att själv känna in på bara kroppen vad det vill säga att utvidga sina horisonter, att uppleva hur såväl stunder av stillestånd som upplevelser av genombrott kan bidra till nya förmågor och insikter.

Pedagogiskt arbete är utvecklande och spännande. Varje dag innebär nya möten, nya utmaningar och en helt unik möjlighet att stödja barn, unga eller vuxna i deras lärande och utveckling. Som pedagog kommer du i beröring med såväl det sårbara och det svåra

som är del av att mästra nya kunskaper och förmågor, som med det vidunderliga som sker när människor utvecklas genom lärande. Många väljer ett pedagogiskt yrke just för att det omfattar mänsklig närhet, att var dag innehåller oförutsedda händelser och att man får använda sin undervisningsförmåga, sina ämneskunskaper och sin förmåga till empati och intuitiv medmänsklighet. För vår egen del är det denna kombination av professionell kunskap och mänsklighet, om vi kan få uttrycka det så, som fascinerar oss med pedagogiken.

Idag talar man om livslångt lärande och utveckling. Det är inte länge sedan lärande och utveckling ansågs höra barn- och ungdomsåren till. Relativt sent under det tjugonde århundradet uppstod en ny förståelse för att också vuxenlivet har en egen utvecklingsdynamik. 1974 gav den amerikanske journalisten och forskaren Gail Sheehy ut boken *Passages: Predictable Crises of Adult Life*. Boken såldes i miljoner exemplar och satte på allvar upp frågan om vuxenlivets utvecklingsdrama på dagordningen. Dessförinnan användes begrepp som medelålderskris eller livslångt lärande av ett fåtal forskare. Nu är dessa tankar allmängods. Vuxenlivet har visat sig vara ett potentiellt spännande och innehållsrikt utvecklingsdrama.

En möjlighet till att ställa sig på 'scenen' och genomleva och genomföra några utmanande och innehållsrika 'akter' i detta drama kan vara att ta en mastergrad i waldorfpedagogik. Du kan då uppgradera kunskaper på forskningsnivå innanför ditt eget intresseområde, uppnå akademisk kompetens som master och utvidga ditt internationella nätverk, samtidigt som du inspireras till nya och kanske oanade utvecklingsmöjligheter.

